

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.22.096/2016/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Rákosi Ferenc ügyvéd

Az alperesek:

Az I.-II. rendű alperes képviselője:

Dr. Kovátsits László ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Kovátsits László ügyvéd

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az I.-II. rendű alperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.372/2015/5/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 2.P.20.723/2015/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja. Kötelezi az I.-II. rendű alpereseket, hogy személyenként fizessenek meg 15 napon belül a felperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 140.000 (száznegyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből az I.-II. rendű alperesek személyenként 70.000 (hetvenezer) forintot kötelesek külön felhívásra az államnak megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek 2010-ig országgyűlési képviselő volt, 2007 júniusának végétől a kormány .. Az I.-II. rendű alperesek a .. országgyűlési képviselői, az I. rendű alperes a jelenben miniszter, korábban pedig a párt parlamenti frakcióját vezette. A II. rendű alperes a párt alelnöke, valamint az ..
- [2] 2014 novemberének végén előtérbe került ..személye azáltal, hogy a .. című napilapban többek között az jelent meg, hogy „...lettársának adtak el olcsón üzletet ..”. A cikkben az szerepelt, hogy a lap értesülései szerint kedvezményes áron vásárolhatott meg egy tekintélyes méretű üzlethelyiséget az V. kerületi önkormányzattól a ..-gyilkosság miatt első fokon 11 év fegyházbüntetésre ítélt .. élettársa, .. érdekeltiségében lévő cég. Az üggyel kapcsolatban az I. rendű alperes 2014. december 2-án úgy nyilatkozott az MTI-nek, hogy „Ha valaki tudni akarja, honnan fúj a szél ..-ügyben, akkor ..volt .. és .. volt kormányfőt kell megkérdeznie.” Közölte azt is, hogy nem ő találkozgatott rendszeresen ..., hanem ..volt titokminisztere, .. Megjegyezte azt is, hogy hangfelvételek formájában bizonyíték is van arra, hogy ..maga volt az, aki megbízta .., hogy járasson le vezető fideszes politikusokat.
- [3] A II. rendű alperes ugyancsak 2014. december 2-án reggel nyilatkozatot adott a..című műsorában. Az interjú felkonferálásában az szerepelt, hogy a felperes állhat amögött, hogy .. élettársa révén akarják besározni szerint .. minisztersége alatt konkrétan „elhangzott .. neve, mint akit le kell járatni, és ebben partner volt az egykor ..” Ezt követően a II. rendű alperes a következőket közölte: „...megkapták a megbízást, mégpedig .. annak idején, hogy fideszes politikusokat le kell járatni. Ez eléggé nyilvánvaló mindenki előtt, és itt egyébként megemlítették szó szerint, úgy tudom, hogy azután, miután értesült erről, vizsgálatot rendelt el. A vizsgálat azt állapította meg, hogy nem áron alul történt meg az ingatlanértékesítés, viszont a jegyzőt, aki az egész ügyet kezelte, elbocsátotta, mert megrendült benne a bizalma.”

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes ..-nek adott nyilatkozatában valótlanul állította, hogy hangfelvételekkel igazolhatóan megbízást adott .. fideszes politikusok, köztük ..lejáratására, megsértették a becsülethez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy a II. rendű alperes a ..adott műsorában annak valótlan állításával, hogy ő másokkal együtt megbízta ..fideszes politikusok, köztük ..lejáratásával, szintén megsértette a becsülethez és a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte az alperesek eltiltását a további jogsértéstől, valamint kért arra kötelezni őket, hogy az .. útján az ítélet rájuk vonatkozott

rendelkező részét, valamint olyan közleményt tegyenek közzé, amelyben az általuk elkövetett jogsértés miatt sajnálkozásukat fejezik ki. Kérte az alperesek sérelemdíj fizetésére kötelezését oly módon, hogy az egyes alperesek külön-külön 500.000-500.000 forintot és annak törvényes mértékű kamatát legyenek kötelesek javára megfizetni. A felperes szerint sértő és valótlan állítások történtek tekintettel arra, hogy a jegyzett tartalommal ő senkinek nem adott megbízást. Az alperesek gyakorlatilag bűncselekmény elkövetésével vádolták őt meg. Az alperes szerint az alperesek tisztségüknél, pozíciójuknál fogva kötelesek lettek volna állításaik valóságtartalmáról előzetesen meggyőződni.

- [5] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset teljes elutasítását kérték jogalap hiányára való hivatkozással. Az I. rendű alperes előadta, hogy ő állítást nem fogalmazott meg, illetve volt miniszterként a felperes személye azonosítható az általa vezetett intézménnyel, és ilyen módon akár találkozhatott is .., illetőleg vele bármiféle kapcsolatba kerülhetett. A II. rendű alperes szerint az előadottakat igazolja az a jegyzőkönyv, amely .. az .. vezetője és .. találkozájáról készült, és amely jelentős sajtónyilvánosságot kapott. Mindkét alperes részéről előadták, hogy az általuk tett nyilatkozatok egy politikai vita részeként értékelendők. Álláspontjuk szerint a közöltek nem voltak alkalmasak a felperes személyének lejáratására, valamint arra, hogy a róla alkotott képet negatív irányba befolyásolják. Álláspontjuk szerint a hangoztatott vélemény kifejezésmódjában sem volt indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó. Az alperesek szerint a felperesnek mint közszereplőnek is tűrnie kell az elhangzottakat.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének nagyobb részt helyt adott. Megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2014. december 2-án az ..-nek adott nyilatkozatában valótlanul állította, hogy a felperes megbízást adott .. fideszes politikusok, köztük ..lejáratására. Megállapította továbbá, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2014. december 2-án a .. című műsorában valótlanul állította, hogy a felperes megbízta .. fideszes politikusok, köztük ..lejáratásával. Az elsőfokú bíróság az alpereseket eltiltotta a további jogsértéstől. Kötelezte őket elégtétel adására oly módon, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező részének rájuk vonatkozó megállapítását, valamint sajnálkozásukat is magában foglaló közleményt tegyenek közzé saját költségükön 15 napon belül az MTI-OS útján. Kötelezte az I.-II. rendű alperest, hogy személyenként fizessenek meg a felperesnek 350.000-350.000 forint sérelemdíjat, és ennek 2014. december 2. napjától járó törvényes mértékű kamatát, és személyenként 22.225-22.225 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

- [7] Az elsőfokú bíróság foglalkozott az alperesek perbeli legitimációjával, és arra a következtetésre jutott, hogy az I.-II. rendű alperesek saját személyükben is felelősséggel tartoznak az általuk tett kijelentésekért, attól is függetlenül, hogy a ..vezető politikusai. Az elsőfokú bíróság szerint az alperesek saját nyilatkozataikban tényállítást fogalmaztak meg a felperes személyét illetően, melynek valóságát azonban bizonyítani nem tudták. Az elsőfokú bíróság szerint valótlan és sértő tényállítás nem fogalmazható meg akkor sem, ha a felperes korábban valóban közszereplő volt. Az elsőfokú bíróság értékelése szerint a kifogásolt közlések alkalmasak voltak a felperes személyének lejáratására. Jogi álláspontja szerint jóhírnév sértésről volt szó a tényállításokból következően. Az új Ptk. rendelkezései szerint ugyanis a becsület megsértése indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás útján lehetséges, erről azonban a jelen esetben nem volt szó, így a becsület megsértése megállapítására irányuló kereseti kérelmeket egyidejűleg elutasította.
- [8] A jóhírnév sértés megállapítására figyelemmel rendelkezett az elsőfokú bíróság az úgynevezett objektív jogkövetkezmények alkalmazásáról. A jogsértés megállapítására figyelemmel a sérelemdíj iránti igényt is nagyobb részt megalapozottnak találta az elsőfokú bíróság, melynek összegét alperesenként 350.000-350.000 forintban állapította meg mérlegelés útján.
- [9] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte a felperest, hogy a Magyar Állam javára fizessen meg 12.000 forint eljárási illetéket, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az I.-II. rendű alpereseket, hogy személyenként fizessenek meg a felperesnek 15.000-15.000 forint fellebbezési költséget, valamint az államnak külön felhívásra 48.000-48.000 forint fellebbezési illetéket. A jogerős ítélet szerint nem foghat helyt az az álláspont, hogy az I. rendű alperes a .. frakció nevében nyilatkozott volna, hiszen a saját személyét érintő támadásokra reagált. A II. rendű alperes esetében a „..” kitétel értékelhető ugyan egy korszak megjelöléseként, azonban bárki, aki ebbe a csoportba tartozik, érintettnek tekinthető, így a felperes keresetösségi joga a jogerős ítélet szerint is fennáll. A jogerős ítélet szerint a felperes konkrétan megjelölte azt, hogy a kifogásolt közlések milyen okból sértőek. Mint a jogerős ítélet álláspontja is az volt, hogy az alperesek tényállításokat fogalmaztak meg, amelyek valóságtartalmát igazolni nem tudták, ugyanakkor valótlanságuk mellett sértő tartalmat is hordoztak. A jogerős ítélet szerint az alkalmazott jogkövetkezmények is megfelelőek voltak a sérelemdíj összegszerűségére is kiterjedően. A jogerős ítélet kifejtette továbbá azt is, hogy amennyiben egy párt képviselője, szóvivője megsérti más személyhez fűződő jogát, ezzel szükségképpen túllépi a párttól kapott felhatalmazást, hiszen jogsértésre senki nem adott illet.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen az I.-II. rendű felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen teljes egészében elutasító ítélet meghozatalát kérték, másodlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Az alperesek szerint az eljáró bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, a bizonyításra vonatkozó szabályokat megsértette, és a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte. A kérelem szerint kiemelt jelentősége van a bizonyítékok körében a ..találkozóról készült lehallgatási jegyzőkönyv anyagának, ahol igen is szóba került fideszes politikus lejáratása, és megnevezik az I. rendű alperest is lejáratandó személyként. Utaltak arra, hogy ..a felperes közvetlen alárendeltje volt a .. élén. A felperesek szerint ezzel az általuk megfogalmazott vélemények kellő ténnyel bírtak, illetve nem voltak alkalmasak arra sem, hogy a felperesről az ügyvel kapcsolatban megjelent cikkek után a felperes személyes megítélését negatív módon befolyásolják. Kihangsúlyozták, hogy pozíciójánál fogva a felperes volt az, aki utasítást adott a találkozóra .., és ezt a tényt maga a felperes önmagában nem is vitatta. Az alperesek álláspontja szerint a konkrét esetben közéleti szereplők fokozott bírálhatóságára vonatkozó szabályoknak is érvényesülniük kellett volna. Utaltak arra is, hogy közéleti vitáról volt szó, a közélet aktuális eseményeivel foglalkoztak a szabad véleménynyilvánítás megengedett keretei között. Fenntartották azon álláspontjukat is, hogy a felperes keresete nem volt kellően határozott, tulajdonképpen érdemi tárgyalásra nem is volt alkalmas. Az alperesek azon hivatkozásukat is fenntartották, hogy az alperesek nem magánszemélyként nyilatkoztak az ügyben, így egyéni felelősségük egyébként sem állapítható meg. Említették azt is, hogy a Kúria gyakorlata szerint a párt képviselői a párt nevében kifejtett álláspontjuk kapcsán legfeljebb az objektív jogkövetkezményekért tehetők felelőssé elmarasztalásuk esetén is, ezért sérelemdíj fizetésére semmiképpen sem kötelezhetők.
- [11] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte annak helyes indokaira való utalással. Kihangsúlyozta: A felperes sem személyesen, sem .. útján nem bízta meg ..fideszes politikusok lejáratásával. A felperes szerint nem történt olyan eljárási szabálytalanság, amely az eljárás megismétlésének szükségességét vetné fel.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [13] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati

kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban az állandó bírói gyakorlat értelmében érvényesül a felülmérlegelés tilalma és nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg. (BH 1999. évi 44-es jogeset, BH 2013. évi 119-es jogeset.) Jelen esetben kivételes felülmérlegelésre okot adó körülményt a Kúria nem észlelt.

- [14] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának megsértésére.
- [15] A 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:44. §-a szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja. A 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyére vonatkozó és e személyt sértő valótlán tényről állít vagy híresztel, vagy való tényről hamis színben tüntet fel.
- [16] A Kúria szerint az eljáró bíróságok helytállóan foglaltak állást abban a kérdésben, hogy az I.-II. rendű alperesek a konkrét esetben személyesen kötelesek helytállni az általuk tett nyilatkozatok tartalmáért, mert nem az általuk egyébként képviselt politikai párt nevében tették meg konkrét nyilatkozataikat. Az állandó bírói gyakorlat szerint a politikai párttól jogsértés elkövetésére egyébként sem kaphattak felhatalmazást. Az I. rendű alperes egyébként kifejezetten a személyét ért támadásra reflektált, a II. rendű alperes sem a .. ügyeiről nyilatkozott. Egyikük sem közölte, hogy pártjuk álláspontját ismerteti. Azt is helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a vitatott közleményekből a felperes személye mint érintett személy egyértelműen megállapítható, a II. rendű alperes a „...” kitételt használta, jelen esetben nem volt elfogadható, hogy csupán egy korszakot jelölt volna meg. Általános közfelfogás szerint mások mellett ez a felperes személyes érintettségének megállapításához egyértelműen elegendő.
- [17] A jogerős ítélet a Kúria szerint azt is okszerűen állapította meg, hogy a az alperesek tényállítást fogalmaztak meg konkrét utasítás elkövetését illetően, vagyis nem politikai vélemény

megfogalmazására került sor. Önmagában az nem vitatható, hogy a politikai vita szabadságához alapvetően fontos alkotmányos érdekek fűződnek, e jelen esetben nem értékelésről van szó, hanem az alperesek tényállítást fogalmaztak meg.

- [18] A Kúria szerint nem helytálló az alperesek azon érvelése, hogy a felperes keresetleveléből ne lenne pontosan megállapítható a kereseti igény. A kereseti petitum egyértelmű, annak keretein a jogerős ítélet nem lépett túl. Helytállóan állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy nem volt akadálya a kereset érdemi tárgyalásának.
- [19] A Kúria szerint a jogerős ítélet érdemben is helytálló döntést tartalmaz. Az alpereseket terhelte volna állításuk valóságtartalmának megfelelő igazolása. A jogerős ítélet a benyújtott bizonyítékokat teljes mértékben okszerűen értékelte a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján. A csatolt újságcikkek, de a lehallgatási jegyzőkönyv sem tartalmazott olyan objektív adatot, amely azt igazolná, hogy a felperes a titkosszolgálatokat felügyelő miniszterként akár ..tján, akár személyesen olyan megbízást adott volna .., hogy fideszes politikusokat járasson le, beleértve az I. rendű alperes személyét. Abban is helyes következtetésre jutott a jogerős ítélet, hogy a bizonyítatlan állítások alkalmasak voltak a felperes személye megítélésének hátrányos befolyásolására. Nem volt okszerűtlen az a következtetés, hogy az alperesek nem jártak el a tőlük elvárható gondossággal akkor, amikor a különböző ellenőrizetlen híreszteléseket tényként közvetítették a nyilvánosság felé. A Kúria szerint tehát megalapozottan került sor a jogsértés megállapítására a jogerős ítéletben.
- [20] A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet helytállóan alkalmazta a személyiségi jogsértés objektív következményeit (Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a)-b)-c) pontja). Az elégtétel adás módját illetően a jogerős ítélet a felperes által igényelt módozat alkalmazásával a jogsértés módját figyelembe vevő formát alkalmazott.
- [21] A Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdései rendelkeznek a sérelemdíjról. Ennek megfelelően akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatására - tekintettel egy összegben határozza meg. Amint arra a Kúria korábbiakban utalt, az alperesek nem tudták magukat kimenteni a sérelemdíj fizetésére irányuló felelősség alól. A Kúria szerint a jogerős ítéletben meghatározott összegek semmiképpen sem tekinthetők eltúlzottnak, így a sérelemdíj mérséklésére a Kúria nem látott okot. Mindezekre figyelemmel a Kúria az érdemben helytálló

jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [22] Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdés, Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdése, 2:43. § d) pontja, 2:44. §, 2:45. § (2) bekezdése, 2:51. § (1) bekezdés a)-b)-c) pontja, 2:52. § (1)-(2)-(3) bekezdése, Pp. 78. § (1) bekezdése, 206. § (1) bekezdés, 275. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés.

Záró rész

- [23] A Kúria az I.-II. rendű alperesek kérelmére a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el. Az alperesek felülvizsgálati kérelme nem volt alapos, ezért a felmerült perköltséget ők tartoznak megfizetni, beleértve a felperesi képviselő felülvizsgálati eljárással kapcsolatos költségét, illetve a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2017. május 17.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró,
Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AM

tisztviselő